

Historyk

263302

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Historyk odkrywa zjawiska i procesy zachodzące w przeszłości w społeczeństwie ludzkim, stara się je zrozumieć i swoją wiedzę udostępnić szerokim kręgom odbiorców. Bada ślady pozostawione przez minione pokolenia, przede wszystkim ślady pisane - literaturę epoki, gazety, wspomnienia, pamiętniki, listy, notatki, akta, ulotki propagandowe itp. Korzysta z dorobku innych nauk, które tak jak na przykład archeologia, badają pozostałości kultury materialnej.

Swój dorobek historyk buduje na fundamencie, wzniesionym przez jego licznych poprzedników, którzy specjalizowali się w tych samych albo podobnych zagadnieniach. Do poczynionych przez nich obserwacji dokłada swoje własne i dzieli się swą wiedzą, publikując książki i artykuły.

Historyk może uczyć w szkole podstawowej, średniej, wykładać na wyższej uczelni. Wychowywanie nowego pokolenia w świadomości, że teraźniejszość jest wytworem przeszłości, rozwijanie w uczniach poczucia tożsamości i zakorzenienia - to jego ważne i odpowiedzialne zadanie. Znajomość historii przecież sprawia, że nie jesteśmy tylko „tu i teraz”, zagubieni w otaczającej nas rzeczywistości.

Codzienna praca historyka w dużej mierze polega na czytaniu i sporządzaniu notatek. Interesujące go materiały pisane zgromadzone są przede wszystkim w bibliotekach i archiwach; tam też prowadzi swoje poszukiwania naukowe. Niewiele jest takich tekstów, które można wypożyczyć do domu, musi więc raczej studiować na miejscu, czyniąc notatki. Często korzysta z kopiarki, ale bywa i tak, że sam przepisuje interesujące go fragmenty.

Historyk nie poprzestaje na odkrywaniu i zapamiętywaniu faktów; dokonuje analiz, szuka przyczyn, kojarzy oderwane wydarzenia. Swoje spostrzeżenia i przemyślenia utrzuca na papierze, używając maszyny do pisania albo komputera.

Działalność dydaktyczna w szkole podstawowej i średniej zajmuje historykowi przeważającą część dnia. Nauczyciel prowadzący zajęcia w szkole referuje temat wynikający z programu nauczania danej klasy, rozmawia z uczniami, zachęca ich do samodzielnej pracy z tekstem i nadzoruje ją, egzekwuje zdobytą przez uczniów wiedzę, odpytując ich i zadając prace pisemne. W domu wiele czasu poświęca na przygotowanie się do zajęć i sprawdzanie prac uczniów.

Wykładowca uczelni ma znacznie większą swobodę w doborze technik pracy ze studentem, przekazując mu swoje doświadczenia i wiedzę zdobytą podczas badań, które równolegle prowadzi. Na zajęcia ze studentami nauczyciel akademicki poświęca średnio dziennie do 3 godzin.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Historyk pracuje w pomieszczeniach szkół, instytutów, wyższych uczelni, w bibliotekach, archiwach i w domu. Pracuje czytając przy stole lub biurku, pisząc, posługując się komputerem. Stanowiska w bibliotekach mogą być źle oświetlone, często zakurzone, co jest szczególnie uciążliwe dla alergików.

Wielkie aule w uczelniach w zimie mogą być źle ogrzane; uciążliwy jest również brak odpowiedniego nagłośnienia. W szkole podstawowej i średniej czynnikiem uciążliwym jest hałas, zwłaszcza w czasie przerw pomiędzy lekcjami. Nauczyciele tych szkół o wiele dłużej i intensywniej wykorzystują narząd mowy, często przeciążany, co powoduje dolegliwości.

warunki społeczne

Praca historyka ma charakter indywidualny. W miejscu zatrudnienia spotyka wprawdzie kolegów po fachu, ale nie stanowią zespołu, lecz zatrudnieni są po prostu w tej samej instytucji. Kontakty z ludźmi na większości stanowisk są niezbędne, a w przypadku historyka, który uczy w szkole podstawowej, średniej lub wyższej są częścią pracy. Nauczanie i wychowywanie dzieci lub młodzieży jest zadaniem bardzo szczególnym i nie każdy może się go podjąć. Niezależnie od przygotowania pedagogicznego potrzebna jest zdolność nawiązywania kontaktu i porozumiewania się z młodymi ludźmi. Dobry historyk stara się rozbudzić w swoim uczniu zainteresowanie tematem, bowiem bez tego zainteresowania zrozumienie historii nie jest możliwe; nie narzuca własnej interpretacji, szanując poglądy uczniów i zachęcając do polemik.

Historyk kontaktuje się także ze swoimi kolegami - nauczycielami albo pracownikami instytutu, w którym pracuje, rodzicami dzieci, które uczy, swoimi przełożonymi. Zdarza się, że sam kieruje pracą jakiejś grupy - na przykład gdy jest profesorem w uczelni i sam nadzoruje pracę osób z niższym stopniem naukowym - swoich asystentów.

W szczególnej sytuacji jest się historyk-publicysta, który jak to się coraz częściej zdarza, nie jest zatrudniony na stałe w redakcji jednej gazety, ale oferuje swoją pracę - w postaci artykułów i notatek - różnym wydawcom, proponując tematy opracowań i gotowe artykuły.

warunki organizacyjne

Czas pracy historyka na stanowisku nauczyciela regulowany jest przez plan zajęć w szkole czy na uczelni. W szkole podstawowej i średniej praca zajmuje 4-6 godzin dziennie, a w szkole wyższej około 3 godzin. Historyk-publicysta sam sobie ustala czas pracy, realizując aktualne zlecenia. Tylko pracownik naukowy może mieć stałe godziny zajęć. Nauczyciel akademicki i publicysta muszą niekiedy pracować w dni wolne, gdy trzeba odbyć zajęcia ze studentami zaocznymi albo zrealizować zamówienie redakcji.

Praca nie wymaga wyjazdów, choć niektórzy historycy udają się czasem do odległych ośrodków akademickich, by tam znaleźć potrzebne im rzadkie materiały naukowe. Historyk-publicysta zbiera materiały do swoich artykułów w bibliotekach, archiwach, muzeach i odwiedza redakcje pism, z którymi współpracuje; może również wyjeżdżać poza miejsce zamieszkania w poszukiwaniu potrzebnej dokumentacji.

Praca jest nadzorowana symbolicznie przez dyrektora szkoły czy instytutu. Zarówno nauczyciel, jak i pracownik naukowy mają dużą swobodę w planowaniu zajęć, doborze technik pracy z uczniem czy metod badawczych - obowiązuje ich tylko realizacja

programu nauczania, zatwierdzonego przez wyższą instancję (kuratorium, rektor wyższej uczelni) lub radę instytutu. Publicysta jest w pełni niezależny, nie ma zwierzchnika (chyba że zatrudniony jest na stałe w redakcji pisma), a elementem kontroli jest tylko akceptacja wykonanej pracy przez zamawiającego.

Historyk odpowiada za swoją pracę przed społeczeństwem, jeżeli prowadzi badania, które pozwalają poznać prawdę o przeszłości. Nauczyciel szkoły podstawowej i średniej odpowiedzialny jest za dzieci, które ma pod swoją opieką.

Wymagania psychologiczne

Osoba, która pracuje w zawodzie historyka, powinna być przede wszystkim zainteresowana pochodzeniem rzeczy i zjawisk obecnych w otaczającej rzeczywistości, otwarta na poznanie, odkrywanie nowych faktów, korygowanie własnych sądów. Powinna też mieć bardzo dobrą pamięć, poznaje bowiem mnóstwo faktów. Na ich podstawie odtwarza obraz świata i ludzi z minionych epok. Odkrywanie historii nie jest jednak proste: naukowiec nie dysponuje gotowym opisem, sam go musi tworzyć wertując materiały źródłowe, posługując się myśleniem twórczym, wyobraźnią, umiejętnością logicznego myślenia, analizowania i wyciągania wniosków, cierpliwie oddzielając to, co zaciemnia obraz poznania, od tego, co istotne. Nieodzowna jest umiejętność koncentracji podczas czytania i pracy w monotonicznych warunkach, kiedy przepisuje się długie dokumenty, których nie można powielić w inny sposób. Wyniki swojej pracy historyk zapisuje na papierze, prezentuje czytelnikom, uczniom i studentom podczas wykładów - powinien więc mieć łatwość wypowiadania się w mowie i w piśmie.

Historyk powinien lubić czytać. Ponieważ znaczna część dorobku światowego w dziedzinie historii została zapisana w językach obcych, aby czerpać z tych źródeł, bardzo pomaga znajomość języków obcych i stałe jej rozwijanie.

Historyk na stanowisku nauczyciela pracuje z ludźmi - umiejętności nawiązywania kontaktu i porozumiewania się są zatem nieodzowne. Właściwe podejście do uczniów pomaga zaszczerpić w nich miłość do historii.

Historyk-publicysta powinien być przedsiębiorczy i aktywny, umieć zainteresować swoją pracą wydawców i pozyskać czytelników.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Nie ma szczególnych wymagań fizycznych i zdrowotnych w zawodzie historyka. Przeciwwskazania dotyczą przede wszystkim uszkodzeń narządu wzroku, uniemożliwiających czytanie tekstów. Osoba na stanowisku nauczyciela dysponować musi ponadto sprawnym narządem mowy - pracy takiej nie może podjąć ktoś z wyraźną wadą wymowy czy z przewlekłą chorobą układu oddechowego powodującą jego niewydolność, a także z uszkodzeniem narządu słuchu, uniemożliwiającym kontakt słowny. Pracy z dziećmi i młodzieżą nie mogą wykonywać ludzie z zaburzeniami równowagi i świadomości oraz z dużymi, widocznymi i szpecącymi zniekształceniami ciała.

W zawodzie teoretycznie mogą być zatrudnieni niepełnosprawni poruszający się na wózkach inwalidzkich. W szkole podstawowej i średniej, po uprzednim przystosowaniu stanowisk, mogłyby pracować osoby niedowidzące, jeżeli wada wzroku nie utrudnia im

poruszania się. W większości szkół możliwości te jednak jeszcze długo nie będą wykorzystane z powodu niejasnych przepisów i wciąż jeszcze istniejących barier psychologicznych, a także z powodów finansowych (fundusze na dostosowanie miejsc pracy). Na stanowiskach publicysty i pracownika naukowego mogą być zatrudniane osoby niedosłyszające i niesłyszające.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Osoba, która chce podjąć pracę w zawodzie historyka, musi mieć wyższe wykształcenie historyczne. Na stanowisku nauczyciela szkoły podstawowej i średniej wymagana jest dodatkowo specjalizacja pedagogiczna, którą uzyskuje się w trakcie studiów, zaliczając dodatkowe przedmioty i odbywając obowiązkową praktykę. Odpowiednie wykształcenie uzyskać można w uniwersytetach i Wyższych Szkołach Pedagogicznych (powołanych do kształcenia wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej) na terenie kraju.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Awans w zawodzie historyka oznacza przede wszystkim karierę naukową. Zdobywanie kolejnych stopni naukowych jest efektem pracy i osiągnięć w swojej dziedzinie oraz interesujących publikacji. W hierarchii akademickiej wyższy stopień związany jest z wyższym stanowiskiem, wyższym uposażeniem i powszechnym uznaniem.

Po zdaniu egzaminu magisterskiego na ostatnim roku studiów absolwent uczelni otrzymuje stopień magistra.

W perspektywie ma jeszcze stopień doktora, doktora habilitowanego i tytuł profesora. Profesor jest mistrzem kadry naukowej, wzorem i autorytetem - cieszy się ogromnym prestiżem.

W środowisku nauczycieli szkół średnich i podstawowych nie przykładają się takiej wagi do awansu naukowego. Nauczyciele doskonalą się raczej w pracy na swoim stanowisku, zdobywają nowe doświadczenia i poszerzają wiedzę. Niezależnie od formalnego awansu można dostąpić awansu społecznego, stając się dzięki swojej pracy naukowej i wydawanym publikacjom powszechnie uznanym autorytetem w jakiejś dziedzinie lub znanym popularyzatorem określonych zagadnień - tą drogą obierają zwłaszcza publicyści.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Nie ma żadnych formalnych ograniczeń wieku dla osób, które chcą się kształcić lub podjąć pracę w zawodzie po dłuższej przerwie. O rozpoczęciu nauki decyduje zdanie egzaminów na studia historyczne. Osoby z wyższym wykształceniem mogą się kształcić na skróconych magisterskich studiach uzupełniających, które trwają przeważnie trzy lata i dają prawo do wykonywania zawodu.

W praktyce instytuty naukowe przyjmują młodszych pracowników (najchętniej do 30 roku życia), gdyż ci mają największe możliwości rozwoju. Również młodszy nauczyciele łatwiej uczą się pracy z dziećmi i młodzieżą.

Publicystą może być osoba w dowolnym wieku, jeśli potrafi sprostać konkurencji na rynku i zainteresować swoją twórczością pracodawców - redakcje czasopism.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

archiwista

muzealnik

bibliotekarz

historyk sztuki

dziennikarz

nauczyciel nauczania początkowego

Polecana literatura

Dzieje Najnowsze. Kwartalnik poświęcony historii XX w ., PAN.

Przegląd Historyczny - czasopismo, Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego.

Studia Historyczne - kwartalnik, PAN, Oddział w Krakowie.

Biuletyn Żydowskiego Instytutu Historycznego - periodyk, Żydowski Instytut Historyczny.

Mówią Wieki - miesięcznik, „Mówią Wieki” Oficyna Wydawnicza Sp. z o .o .